

Til lovforslag nr. L 121

Folketinget 2014-15

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 9. april 2015

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service, forældreansvarsloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

(Lempelse af betingelserne for adoption uden samtykke m.v.)

[af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen)]

1. Ændringsforslag

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. januar 2015 og var til 1. behandling den 6. februar 2015. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 6 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold sendte den 16. oktober 2014 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 10. Den 28. januar 2015 sendte ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Ekspertmøde

Udvalget afholdt den 19. marts 2015 et lukket ekspertmøde om tvangsbortadoption.

Teknisk gennemgang

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold afholdt tirsdag den 24. marts 2015 en teknisk gennemgang af lovforslaget for udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Institut for Menneskerettigheder,
LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere,
Pia Narud, Nyrup,
Poul Sivertsen,
TABUKA – Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte og

Udviklingshæmmedes Landsforbund, ULF Ungdom.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget, på nær henvendelsen fra LAP, som forventes kommenteret inden 2. behandling.

Deputationer

Endvidere har Institut for Menneskerettigheder mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et åbent samråd med udvalget den 7. april 2015.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 41 spørgsmål til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret med undtagelse af 2 spørgsmål, som forventes besvaret inden 2. behandling.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, RV, LA og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Det er Dansk Folkepartis, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens holdning, at en tvangsbortadoption er et voldsomt indgreb i familiers og ikke mindst børns rettigheder. Retten til ens forældre er helt grundlæggende. Derfor bør sådanne indgreb ikke foretages uden en høj grad af sikkerhed for, at det er det absolut bedste for barnet, eller uden en høj grad af sikkerhed for, at andre og mindre indgreb ikke er tilstrækkelige til at sikre barnets trivsel. Barnets tarv er altid det vigtigste. Partierne er overordnet set bekymret for, om forslaget i praksis kan blive brugt som en spareøvelse, hvor udsatte familier og børns rettigheder viger af hensyn til kommunernes hårdt pressede økonomi.

Regeringen ønsker med dette lovforslag at lempe reglerne for adoption uden samtykke. Ifølge bemærkningerne har der været for få tvangsbortadoptioner, siden loven blev lempet i 2009. Tvangsbortadoptioner er et meget vidtgående indgreb, og derfor skal retssikkerhedsprincipperne være overholdt. Det er i dag allerede muligt at tvangsbortadoptere børn, så længe det er »godtgjort«, at forældrene ikke varigt vil kunne tage sig af barnet. Med lovforslaget skal det fremover kun »sandsynliggøres«, at forældrene varigt er uden forældreevne, men under udvalgsbehandlingen af lovforslaget har det ikke været muligt at få afklaret, hvilke kriterier der skal benyttes for at afklare, om det er sandsynliggjort. Derfor mener DF, SF og EL ikke, at gennemsigtigheden og retssikkerheden er i orden. Endvidere mener de tre partier, at det i dag allerede er muligt at sikre en stabil og kontinuerlig anbringelse uden at gå på kompromis med retssikkerhedsloven.

Derimod finder DF, SF og EL, at det er vigtigt at hjælpe børn, netværket og deres familier med forebyggende initiativer, og at der er behov for en styrket indsats for at hjælpe forældre med et handicap. Mennesker med eksempelvis sklerose, som sidder i kørestol, eller mennesker, der har en psykisk lidelse, kan godt være gode forældre. DF, SF og EL appellerer til, at ministeren tydeliggør lovgivningen på området for hjælp og støtte til forældre, og henviser i den forbindelse til besvarelse af spørgsmål 39.

DF, SF og EL er enige med flere interessenter i debatten, som påpeger, at børn ikke kan sættes ud på et sidespor, og at man derfor ofte skal handle hurtigt. DF, SF og EL mener dog samtidig, at det er bydende nødvendigt at forstå, at man ikke kan bortviske et barns biologiske ophav og rødder, og at en familie – trods problemer – ikke blot kan erstattes med en ny.

Det bekymrer DF, SF og EL, at grundlaget for så vidtgående indgreb som en tvangsbortadoption – dvs. børnefaglige undersøgelser og forældrekompetenceundersøgelser – er så vidt forskellige i kvalitet og udførelse fra kommune til kommune, og at der tidligere er set mange fejl i sådanne sagers oplysning. De tre partier er bekymrede over, at regeringen trods talrige skriftlige spørgsmål og samråd ikke har kunnet afklare, hvilke nærmere kendetegn der er ved de børn, der ifølge regeringen burde blive tvangsbortadopteret, men som ikke bliver det i dag. Endvidere er det bekymrende, at det

ikke nærmere kan forklares, hvad der kendetegner en sandsynliggørelse af varigt tabt forældreevne, hvilket ifølge lovforslaget vil være kriteriet for en tvangsbortadoption. DF, SF og EL frygter, at det usikre grundlag vil kunne føre til, at børn får frataget deres forældre uden et sikkert grundlag for, at det er det bedste for dem, og frygter især, at det vil ramme eksempelvis børn af forældre med et handicap eller børn, hvis forældre eksempelvis har et misbrug, men som i fremtiden muligvis kan lægge dette bag sig og spille en positiv rolle for barnet. Derfor er det også bekymrende, at lovforslaget indebærer, at der kun undtagelsesvis fastsættes samvær med den oprindelige slægt, da denne kontakt til ens rødder og ophav ofte er meget vigtig for et barn.

DF, SF og EL noterer sig, at regeringen i forbindelse med dette lovforslag gentagne gange har påpeget, at kommunerne har svært ved at anvende den gældende lovgivning. Det undrer derfor de tre partier, at man ikke i højere grad har forsøgt at rådgive kommunerne, og at ingen kommuner har forsøgt at søge rådgivning hos VISO, forud for at man griber til lovændringer. DF, SF og EL er også skeptiske over for, om beslutningskompetencen til at træffe denne alvorlige beslutning rent faktisk ligger det rette sted med regeringens forslag.

Det er essentielt, at en lovgivning som denne tager udgangspunkt i barnets tarv. Derfor er det også særlig bekymrende, at der ikke er leveret tilstrækkelige svar på, hvordan en tvangsbortadoption kan bidrage mere positivt til et barns fremtid, end en langvarig og stabil anbringelse hos f.eks. en plejefamilie kan. DF, SF og EL opfordrer derfor regeringen til at investere i at sikre flere rettigheder og bedre forhold for plejefamilier, så kvaliteten af og stabiliteten i denne form for anbringelse forbedres mærkbart.

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 29 b, stk. 1, 2. pkt., udgår », stk. 2-4«.
[Lovteknisk ændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er tale om en lovteknisk ændring, idet den foreslåede ændring af § 29 b, stk. 1, 2. pkt., skal vedrøre alle afgørel-

ser, der er truffet efter § 9, og ikke kun afgørelser efter § 9, stk. 2-4.

Orla Hav (S) fmd. Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Mette Reissmann (S) Jens Joel (S) Karen J. Klint (S) Astrid Krag (S)

Julie Skovsby (S) Marlene Borst Hansen (RV) Liv Holm Andersen (RV) Lotte Rod (RV) Trine Mach (SF)

Özlem Sara Cekic (SF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Kim Andersen (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfm. Tina Nedergaard (V) Finn Thranum (V) Sophie Løhde (V) Fatma Øktem (V)

Karen Ellemann (V) Karin Nødgaard (DF) Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Merete Riisager (LA) Thyra Frank (LA) Per Løkken (KF)

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Oversigt over bilag vedrørende L 121

Bilagsnr.	Titel
1	Hørings svar og høringsnotat, fra ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 13/3-15 fra Institut for Menneskerettigheder
5	Program for lukket ekspertmøde den 19. marts 2015 om tvangsbortadoption
6	Præsentation og notat omdelt på lukket ekspertmøde om lovforslaget den 19/3-15
7	Invitation til teknisk gennemgang af L 121 den 24/3-15, fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
8	Henvendelse af 22/3-15 fra TABUKA – Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte
9	Henvendelse af 21/3-15 fra Pia Narud, Nyrup
10	Henvendelse af 23/3-15 fra Poul Sivertsen
11	Henvendelse af 25/3-15 fra Udviklingshæmmedes Landsforbund, ULF Ungdom
12	Udkast til betænkning
13	Ændringsforslag fra ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
14	2. udkast til betænkning
15	Henvendelse af 8/4-2015 fra LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 121

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om afklaring og undersøgelse af forældrenes evne til at varetage omsorgen for barnet indebærer specialundersøgelser udført af uafhængige fagpersoner, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ministeren vil redegøre for børnenes indflydelse og rettigheder i tvangsbortadoptionssagerne, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
3	Spm., om kommunen er forpligtiget til at undersøge, om der er nogen i barnets netværk og familie, der kunne varetage barnets interesser, inden kommunalbestyrelsen tvangsbortadopterer et barn, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvor mange børn der forventes at blive omfattet af reglerne, og hvilke børn der er tale om, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå

- 5 Spm. om kommentar til Danske Handicaporganisationers høringsvar, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om kommentar til Advokatrådets høringsvar, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om at fastsætte samvær med slægten i særlige tilfælde, og hvad særlige tilfælde indebærer, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om, hvilke kriterier der skal være afdækket, og hvilke undersøgelser m.m. der skal være gennemført, inden kommunen tvangsbortadopterer et barn eller et ungt menneske, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 9 Spm., om det er muligt at træffe afgørelse om en åben tvangsbortadoption, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvor mange afgørelser om tvangsadoptioner årligt der ville være et passende niveau, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om at redegøre for, i hvilke tilfælde der burde gennemføres en tvangsadoption, men hvor dette ikke sker i dag, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om vigtigheden af, at et barn så vidt muligt bevarer kontakt og tilknytning til sin biologiske familie, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvor mange penge en kommune vil spare ved at gennemføre en tvangsadoption i modsætning til at anbringe et barn i plejefamilie, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvor mange sager hver sagsbehandler på området for udsatte børn og unge i gennemsnit sidder med opgjort pr. kommune, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, i hvor mange sager der ikke laves en forældrehandleplan efter § 54, stk. 2, selv om dette er påkrævet, såfremt der er truffet en afgørelse om forældre støtte, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvor mange forskellige sagsbehandlere et anbragt barn i gennemsnit møder indtil det fyldte 18. år, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om redegørelse for de ti mest hyppige anbringelsesårsager, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om redegørelse for resultaterne af de seneste undersøgelser eller opgørelser over kvaliteten af undersøgelser efter servicelovens § 50, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå

- 19 Spm. om redegørelse for de samlede muligheder for juridisk rådgivning for familier, hvor barnet anbringes eller overvejes anbragt, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 20 Spm., om ministeren fortsat har et overordnet mål om reetablering af familier i forbindelse med sager, hvor et barn anbringes eller overvejes anbragt, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om, hvad det i gennemsnit koster at anbringe et barn i henholdsvis plejefamilie, netværksanbringelse og åben og lukket døgninstitution, og hvad det koster at støtte adoptivforældre i forbindelse med en tvangsadoption, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om, i hvilke situationer en tvangsadoption skal anvendes, i modsætning til at § 68 anvendes, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om en opgørelse over, hvor mange sager hver sagsbehandler i gennemsnit har generelt opgjort pr. kommune, og hvor mange sager hver sagsbehandler har på området for udsatte børn og unge opgjort pr. kommune, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om, at ministeren i bemærkningerne til lovforslaget henviser til, at der pr. den 31. december 2011 var 426 børn og unge, der havde været anbragt uden for hjemmet uafbrudt i 12 år i træk, og at ministeren – i den forbindelse bedes kommentere, hvor mange afgørelser om adoptioner uden samtykke ministeren mener er passende, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvor mange af de 426 børn og unge der har været anbragt uafbrudt i 12 år i træk og aldrig eller meget sjældent har samvær med deres biologiske familie, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 26 Spm., om VISO har været inddraget i de tidligere sager om tvangsadoption, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 27 Spm., om ministeren mener, at kommunernes mulighed for frivilligt at inddrage VISO i sagerne om tvangsadoption er nok i forhold til at højne fagligheden og sikre ensartethed i sagerne, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om, at der i bemærkningerne til lovforslaget henvises til, at der er behov for et paradigmeskifte og en holdningsændring i kommunerne i forhold til adoption uden samtykke, om ministeren vil uddybe, hvad der menes hermed, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 29 Spm., om ministeren har til hensigt at evaluere loven og følge op på både antallet af tvangsadoptioner og sagsbehandlingen i forbindelse med denne lovændring, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå

- 30 Spm., om ministeren kan garantere, at der aldrig vil være tale om en spareøvelse i forbindelse med afgørelser om tvangsbortadoptioner, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 31 Spm., om kommunerne skal godtgøre, at de har tilbudt forældrene en forebyggende og social indsats, forinden et barn kan indstilles til tvangsbortadoption, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om kommentar til henvendelsen af 13/3-15 fra Institut for Menneskerettigheder, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 33 Spm., om der i de tidligere sager har været procesfejl i sagsbehandlingen af tvangsadoptionssager, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/3-15 fra TABUKA – Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om kommentar til henvendelsen af 21/3-15 fra Pia Narud, Nyrup, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om kommentar til intern henvendelse af 23/3-15, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om kommentar til henvendelsen af 25/3-15 fra Udviklingshæmmedes Landsforbund, ULF Ungdom, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om handicappede forældres ret til støtte i forhold til at varetage forælderrollen, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om kommunernes pligt til at yde særlig støtte til handicappede forældre for at understøtte dem i forælderrollen enten med henblik på at undgå en anbringelse eller støtte dem, hvis barnet allerede er anbragt, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om oversendelse af talepapir fra samrådet den 7/4-15, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
- 41 Spm. om kommentar til henvendelse af 8/4-2015 fra Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 121

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådsspm. tilbagetaget
B	Samrådsspm. tilbagetaget

C Samrådssp. om adoption uden samtykke, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold